

Handläggare
Ewa Franzén
Telefon: 0850814019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2021-04-22

Författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2021/364

Förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss till kommunstyrelsen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Jeanette Holmqvist
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen ser positivt på författningsförslaget i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör. Promemorian syftar till att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet och stabilitet för barn som vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Promemorian är uppdelad i tre delar. Den första delen berör hur barnets bästa kan stärkas i samband med bedömning av om vård enligt LVU ska upphöra, andra delen berör om det finns behov av att tidigarelägga socialnämndens skyldighet att överväga överflyttning av vårdnaden för barn som är placerade i familjehem och den tredje delen handlar om socialnämndens möjlighet att besluta att vårdnadshavare uppvisar resultat av prov för påverkan av narkotika eller andra preparat.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning
Social omsorg barn och unga

Slakthusplan 8 A
Box 81
121 22 Johanneshov
Växel 08-508 14 000
Fax
eav@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har fått författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör för remissyttrande. Remissen har sänts till tre stadsdelsnämnder, Socialnämnden och Stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Social omsorg barn och unga.

Ärendet

Socialministern Lena Hallengren gav i april 2020 ett utredningsuppdrag till Socialdepartementet att utreda hur principen om barnets bästa kan stärkas vid beslut om tvångsvårdens upphörande.

I promemorian lämnas ett antal förslag som syftar till att stärka barnets bästa och säkerställa stabilitet och trygghet för barn som vårdas enligt LVU.

Förslagen som framkommer i promemorian är:

- *Bestämmelse införs som innebär att socialnämnden inte får besluta att vård enligt LVU ska upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt.*
- *Socialnämnden ska överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud när ett barn är placerat i ett familjehem eller annat enskilt hem.*
- *Socialnämnden ska överväga överflyttning av vårdsnaden efter att ett barn varit placerat i ett enskilt hem i mer än två år, vilket är en tidigareläggning mot nuvarande lagstiftning som anger att överflyttning av vårdnad ska övervägas när barnet bott i ett annat hem än föräldrahemmet i mer än tre år.*
- *Socialnämnden ska följa upp barns situation efter det att vård enligt LVU har upphört.*
- *Socialnämnden föreslås få befogenhet att besluta om drogtester för vårdnadshavare och föräldrar till barn som vårdas enligt LVU.*

Lagförändringarna föreslås träda i kraft i mars 2022. I framtagandet av författningsförslaget har utredaren haft kontakt med flera olika myndigheter och organisationer. I promemorian redogörs för aktuell lagstiftning, redogörelse över tidigare utredningar på området och beskrivning av lagstiftningen på området i de nordiska länderna.

Övrigt som framkommer i promemorian är att socialnämnden noga ska förbereda den unges återförening med vårdnadshavarna. Det ska framgå redan i vårdplanen hur en återförening kan komma att hanteras. Socialnämnden

ska hantera en återförening varsamt då barnet varit placerad under längre tid och har starka band till familjehemmet.

Det förs ett resonemang i promemorian kring om barnets bästa bör utgöra ett självständigt rekvisit vid bedömning om vård enligt LVU. Vad som är barnets bästa är inte närmare definierat i LVU. En definition kan inte göras en gång för alla utan måste kopplas till det enskilda barnet och dennes situation. Utredningen kommer fram till att det skulle innebära rättsosäkerhet för barnet om det infördes att sådant självständigt rekvisit.

Förändringarna ska vara varaktiga och genomgripande för att vård enligt LVU ska kunna upphöra. Om förändringarna inte är varaktiga riskerar barnets behov av trygghet och stabilitet att äventyras. Risken ökar också att barnet kan behöva omhändertas på nytt. Vad som anses vara en varaktig förändring ska bedömas i det enskilda fallet.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att promemorian är välskriven och tydlig. Bakgrunden till utredningsuppdraget är att en liten flicka som vårdats enligt LVU flyttades hem till sina vårdnadshavare efter några år och där miste sitt liv. Utifrån den tragiska händelsen behöver tryggheten och säkerheten för barn som tvångsvårdats ses över och förslagen som framtagits kan bidra till detta.

- *Bestämmelse införs som innebär att socialnämnden inte får besluta att vård enligt LVU ska upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt.*

Då ett barn vårdats enligt LVU med anledning av att vårdnadshavarna använder narkotika eller andra preparat anser förvaltningen att det är rimligt att vården inte ska upphöra innan vårdnadshavarna kan uppvisa drogfrihet och förändrat sin livsstil. Det är viktigt att vården enligt LVU inte upphör för tidigt och därför måste vårdnadshavarna över en längre period varit fria från droger eller andra liknande preparat.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning
Social omsorg barn och unga

Slakthusplan 8 A
Box 81
121 22 Johanneshov
Växel 08-508 14 000
Fax
eav@stockholm.se
stockholm.se

- *Socialnämnden ska överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud när ett barn är placerat i ett familjehem eller annat enskilt hem.*

I promemorian framgår det att flyttningsförbud sällan används av kommunerna och att kunskaperna kring denna möjlighet är begränsade. Socialstyrelsen föreslås därför få i uppdrag att öka

kunskapen kring flyttningsförbud. Förvaltningen anser att utbildningsuppdraget är positivt för att öka säkerheten för placerade barn.

- *Socialnämnden ska överväga överflyttning av vårdnaden efter att ett barn varit placerat i ett enskilt hem i mer än två år.*

Barn som varit placerade i mer än två år och bedöms inte kunna återflyttas till föräldrarna behöver trygghet och stabilitet vilket de kan få genom att överflyttning av vårdnaden sker till familjehemsföräldrarna. Två år i ett barns liv är en lång tid och under den tiden är det sannolikt att banden till familjehemsföräldrarna är minst lika starka som till de biologiska föräldrarna. I nuvarande lagstiftning ges denna möjlighet efter barnet varit placerad i tre år. Det är fullt rimligt att tidigarelägga möjligheten till vårdnadsöverflytt.

- *Socialnämnden ska följa upp barns situation efter det att vård enligt LVU har upphört.*

I promemorian resoneras det kring föräldrarnas integritet om socialnämnden ges rätt att följa upp barnets situation då vården enligt LVU har upphört och barnet flyttat hem till de biologiska föräldrarna. Förvaltningen anser att barnets säkerhet går före föräldrarnas integritet och att en uppföljning av barnets situation därför är bra. Det medför dock visst merarbete för socialtjänsten. Uppföljningen ska, precis som allt övrigt socialt arbete, ske med respekt och följsamhet.

- *Socialnämnden föreslås få befogenhet att besluta om drogtester för vårdnadshavare och föräldrar till barn som vårdas enligt LVU.*

Förvaltningen anser att barnets säkerhet och trygghet är av yttersta vikt och kan säkerställas i viss mån genom drogtester. Det är dock en svår avvägning i vilka lägen socialnämnden ska begära drogtester och under hur långa perioder? Ska det vara endast vid umgänge eller i samband med att vården övervägs att upphöra? En svårighet blir också vem som ska betala drogtesterna då det är omfattande kostnader.

Förvaltningen ser positivt på förslagen till lagändringar då det kan bidra till ökad säkerhet och trygghet för placerade barn.

Bilagor

1. Följebrev Författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör, KS 2021/364.
2. Ds-2021-7-Barnets bästa när vård enligt LVU upphör.